

ای کاش همه ما را مصادره کنند!

با خودم فکر می‌کنم اگر شمس و مولانا را دیگران مصادره نمی‌کردند، آیا ما می‌توانستیم امانت‌داران خوبی باشیم و شأن و منزلت آن‌ها را پاس داریم؟ حالا که فردوسی را مصادره نکرده‌اند، ما توانسته‌ایم قدر او را بدانیم؟ پاسخ روشن است و تلخ. همین هفته پیش در تلویزیون که دعوی ملی بودن دارد، اتفاق عجیبی رخ داد. در یک برنامه کاملا فرهنگی، یک آقایی که به‌شدت مدعی فضل و فرهنگ و دانش است، با شاهنامه فردوسی چنان کرد که مغول با نیشابور نکرد. هیچ آدم محترمی از آن آقا انتظار دانش ادبی ندارد و اصلا نه آن آقا که کمتر کسی را می‌توان یافت که به‌راحتی از پس شاهنامه‌خوانی بر آید. حتی ممکن است شاعران و نویسندگان نامدار ما از آزمون شاهنامه‌خوانی ناگهانی و بداهه سربلند بیرون نایند. بر آنان نیز خرده نتوان گرفت، اما فاجعه آنجاست که این برنامه فرهنگی یک برنامه زنده نیست. این برنامه کارگردان و تهیه‌کننده و مجری و ناظر پخش و کلی عوامل دیگر دارد. چطور هیچ کدام آن‌ها متوجه نشدند که کارشناس محترم برنامه آن‌ها دارد وزن و قافیه و معنا را در هم می‌ریزد و عرض خود می‌برد و زحمت ما می‌دارد؟ ممکن است بگویید فردوسی موضوعی برای دست‌اندرکاران فرهنگی ما ندارد و آن‌ها ترجیح می‌دهند به جای توجه به زبان فارسی و شاعر بزرگی مثل فردوسی، به‌زعم خودشان به ترویج ارزش‌های انقلابی بپردازند. آن وقت من از شما می‌پرسم پس این تندیس‌های نازیبايي که از سردار قاسم سلیمانی در این گوشه و آن گوشه کشور نصب کرده‌اند، تکلیفش چه می‌شود؟ سوگند می‌خورم اگر دشمنان قاسم سلیمانی تصمیم می‌گرفتند به‌قصد تخریب او تندبسی از قدواقامتش بسازان، نتیجه کار بدین اندازه وهن‌آمیز نمی‌شد. مشکل خیلی جدی‌تر از این حرف‌هاست. اهل فرهنگ و آدم‌های خوش‌ذوق را رسماً از دایره تصمیم و اجرا کنار گذاشته‌اند و کار را به نااهلان سپرده‌اند. فرقی نمی‌کند موضوع در دستورکار مولانا و شمس و فردوسی باشد یا سردار قاسم سلیمانی. اینجاست که با خودم می‌گویم همان بهتر که شمس و مولانا دور از دسترس ما باشند. حداقل آن‌ها را تا این حد خوار و خفیف نمی‌کنیم که دیگر اسطوره‌های فرهنگی این سرزمین را کرده‌ایم. بگذارید دیگران با همان نگاه توریستی‌شان شمس و مولانا را مصادره کنند و مخاطبان را از حقیقت معرفتی آن‌ها دور نگه دارند. لااقل در آن نگاه توریستی اندکی ذوق و آب و رنگ هست. می‌تسم کار به‌دست ما بیفتد و چنان کاریکاتور مضحکی از آن بزرگان ترسیم کنیم که مایه شرم و سرافکندگی همه اهل فرهنگ باشد. مادامی که در بر همین پاشنه‌ای می‌چرخد که این روزها و سال‌ها چرخیده است، همان بهتر که بقیه بزرگان این سرزمین را هم مصادره کنند تا بیش از این در حق فرهنگ و هنر این سرزمین جفا نشود.

عبدالجواد موسوی روزنامه نگار

نشست «زن، کتاب، دفاع مقدس» برگزار شد

نشست «زن، کتاب، دفاع مقدس» در اداره کل کتابخانه‌های عمومی خراسان رضوی برگزار شد. در این نشست مدیر کل کتابخانه‌های عمومی خراسان رضوی گفت: زنان در ایام دفاع مقدس با تربیت فرزندان دلیر و شجاع آن‌ها را در طبق اخلاص گذاشتند و برای دفاع از اسلام و میهن به جبهه‌ها فرستادند و مقاوم‌تر از مردان، فرهنگ عظیم دفاع از شرف و ایمان و میهن را به دنیا مخابره کردند. حجت‌الاسلام علی‌اکبر سبزیان یادآور شد: یکی از نکاتی که بعد از ایام دفاع مقدس کمتر مورد توجه قرار گرفته این است که بیشتر آثار و کتاب‌های تأثیر گذار و جریان‌ساز با موضوع دفاع مقدس به قلم زنان و بانوان نگارش یافته است و این امر نشان‌دهنده نقش تأثیرگذار و سازنده بانوان در حفظ آثار و ارزش‌های دفاع مقدس است. زهره سادات لاجوردی نماینده مردم تهران و شمیرانات در مجلس شورای اسلامی نیز در این نشست خاطر نشان کرد: زنان در همه وقایع سرنوشت‌ساز ایران اسلامی در دوران قبل از پیروزی انقلاب، بعد از پیروزی، ایام دفاع مقدس و بعد از آن نقش مهم و تأثیر گذاری داشته‌اند.

او با اشاره به نقش زنان در ادبیات دفاع مقدس نیز گفت: زنان نویسنده و شاعر و اهل ذوق و هنر ایران اسلامی در صحنه ادبیات و انتقال مفاهیم حماسه و شهادت در هشت سال دفاع مقدس نیز نقش خود را ایفا کردند و در ایین عرصه همچنان باید به این مسئولیت و نقش خود ادامه دهند. لاجوردی تأکید کرد: بسیاری از حقایق جنگ هنوز نانوشته و ناگفته مانده است. عفت شریعتی کوهبنانی، نماینده مردم کوهبنان و وزند در مجلس شورای اسلامی نیز در این نشست گفت: جایگاه زنان در این تمدن جهانی اسلام نقشی به مانند نقش حضرت زینب(س) در ادامه نهضت اابعاد... (الحسین(ع) است و تحقق اهداف نظام و لایي جز با مشارکت و حضور معرفتی زنان میسر نیست.

۲۷۰۰میلیاردیال صادرات محصولات چایی در استان

معاون فرهنگی و رسانه‌ای اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی میزان صادرات محصولات چایی غیر کتاب در استان خراسان رضوی را ۲۷۰۰ میلیارد ریال اعلام کرد. افشین تحفه‌گر همچنین گفت: همسایگی استان با کشورهای پاکستان، افغانستان، ترکمنستان، فرصت مناسبی برای صادرات کالا و تولیدات داخل است و برای اینکه کالا و محصولات ایرانی بتواند در بازارهای هدف، قدرت رقابت داشته باشد باید نوع بسته‌بندی آن برای ارائه کالا مدنظر قرار گیرد. محصولات فرهنگی از جمله کالاهایی است که اکنون از هر زمان دیگری بیشتر مورد توجه مخاطبان غیر ایرانی قرار گرفته است. به گفته او در راستای رونق و جهش تولید در شهريور گذشته در حوزه محصولات چایی غیر کتاب، مجوز چاپ و صادرات بیش از ۴ میلیون کیلوگرم فرآورده‌های چایی و بسته‌بندی، مجموعاً به ارزش ریالی بیش از ۲۷۰۰ میلیارد ریال صادر شده است. در حوزه نشر کتاب نیز برای ۴۸ عنوان کتاب در خراسان رضوی در شهريور امسال مجوز صادر و تعداد ۲۸۲ عنوان کتاب باشمارگان ۷۰۱ هزار و ۹۷۸ جلد چاپ و منتشر شده است. تحفه‌گر خاطر نشان کرد: ۱۸ عنوان کتاب با تیراژ بیش از ۹۶ هزار جلد از گمرک خارج شده و ارزش ریالی صادرات آن مبلغ یک میلیارد و ۸۳۰ میلیون ریال بوده است.

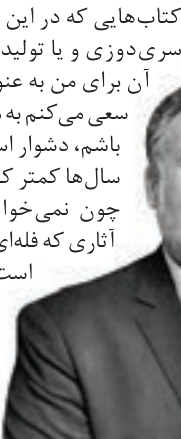
شعر کودک درگیر ابتذال، ضعف و سستی کلام شده است

افشین علا شاعر و نویسنده، در گفت‌وگو با خبرگزاری هنر ایران درباره بلاتکنیی و رهاشدگی حوزه نشر کتاب کودک صحبت کرد. به نظر او این معضل در حوزه تخصصی شعر کودک نیز پررنگ‌تر دیده می‌شود.

علا با یادآوری اینکه بعد از انقلاب شعر کودک در کشور ارتقا پیدا کرد گفت: آن‌زمان بسیاری از شاعران به این عرصه وارد شدند و با وسواس، علاقه و پشتکار آثار فراوانی را در دهه ۶۰ و به‌ویژه ۷۰، خلق کردند. ولی هر چه گذشت

و با اینکه شاعران تولید کارشان انبوه‌تر شد، متأسفانه محتوا ضعیف‌تر شد. یعنی افرادی که تازه به این عرصه وارد شدند، فقط جنبه فانتزی را را دیدند و شعر کودک که می‌توانست یکی از حیطه‌های مورد توجه و افتخار ما باشد الان درگیر ابتذال، ضعف و سستی کلام شده است چه در ساختار شعر و چه در مضامین آن. این شاعر خاطرنشان کرد:

کتاب‌هایی که در این وادی تولید می‌شود سری دوزی و یا تولید انبوه است و تحمل آن برای من به عنوان شاعر کودک که سعی می‌کنم به معیارهای شعر وفادار باشم، دشوار است. برای همین این سال‌ها کمتر کتابی را چاپ کرده‌ام چون نمی‌خواستم کتابم در بین آثاری که فله‌ای در حال چاپ شدن است گم شود و به چشم نیاید. او در پاسخ به این پرسش که معیار شناخت

کتاب‌های مناسب کودک و نوجوان چیست، توضیح داد: این کار و وظیفه متولیان امور کودکان است و بعد رسانه‌ها که بتوانند نقش خوبی در این زمینه ایفا کنند. یک زمانی نهادهایی همچون کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، اعتبار صددرصدی برای همه داشت و تولیدات آن را می‌شد برای مخاطب معیار قرار داد تا بدون هیچ تردیدی از آن‌ها استفاده کنند. اما متأسفانه این نهادهای تخصصی هم رفته رفته یا به دلیل مشکلات مالی یا سوءمدیریت دچار ضعف شدند.

مولانا با قصه‌گویی ذهنمان را دور می‌زند

گفت‌وگو با ناهید عبقری، مولوی پژوه مشهدی، درباره جادوی کلام خداوندگار شعر پارسی

لیلا کوچک‌زاده

جلال‌الدین محمد بلخی معروف به مولانا، شاعر و عارف قرن هفتم هجری، در خاندانی اهل دین در بلخ، دیده به جهان گشود. پدرش صوفی سخنور بلخ و معروف به سلطان‌العلماء بود. نوای قرآن و صدای ...، پیچیده در سرباشان.

شاعر قرن هفتم، تمام دانش زمانش را تا بیست و چهار سالگی آموخت. با فوت پدر، برهان‌الدین محقق ترمذی، یکی از شاگردان پدر، او را به ادامه آموختن بیشتر به‌شام و استفاده از محضر بزرگان دیگر رهنمون شد و بعد جلال‌الدین با آن وجهات خاص و شکوهمند و مقتدرش با شمس تبریزی رویه‌رو شد. این مرد گمنام تازه‌وارد، شعله‌ای به جانش افکند که او را شیفته آموختن و نور درس و تعلیم ساخت. مریدان را رهاکرد و به بیت و غزل و ترانه‌روی او‌رد. در عین داشتن دانش دینی و تدین، مهر و عشق و شفقت نیز در وجودش لبریز شد، عارف عاشقی شد که توجه جهانیان را برانگیخت و تمام ادیان، مذاهب و باورها و اندیشه‌ها را به ملت عشق پیوند داد.

به مناسبت بزرگداشت مولانا در روز هشتم مهر، در گفت‌وگو با ناهید عبقری، مولوی پژوه و نویسنده مشهدی و مدیر انتشارات بانگ‌نی، از چگونگی تأثیرگذاری نی در مشهد، از سال ۱۳۹۲، فعالیت خود را در زمینه شرح و توضیح آثار منظوم و

منثور مولانا شروع کرده است. چنانکه در مهم‌ترین اثرش، «شرح مثنوی معنوی؛ با نگاهی تطبیقی به مبانی عرفان نظری» عبقری ۳۰سال برای نگاشتن آن زمان گذاشته. کتابی را در ۴۰۰۰ صفحه و در ۶جلد فراهم آورده که در سال ۱۳۹۵ منتشر شد و به گفته او می‌تواند تمام نیازهای خواننده مشتاق و علاقه‌مند به ادراک معارف و دانش گوناگونی را که در اقیانوس مثنوی ریخته

تأمین کند. این انتشارات، کتابی با عنوان «فرهنگ اصطلاحات و تعبیرات عرفانی مولوی» را نیز در دست انتشار دارد که درباره آن هم گفت‌وگو کردیم.

● بیان معانی و معارف الهی در قالب قصه به گفته ناهید عبقری، مولانا در مثنوی معنوی، با ۲۶۰ قصه مختلف کوتاه و بلند و با مثال‌های فراوان سخنش را ایراد و با قصه‌گویی ورود پیدا کرده است: بشنوید ای دوستان این داستان / خود حقیقت نقد حال ماست آن.

مدیر انتشارات بانگ نی می‌گوید: تمام عرفا و تمام معلمان بشریت، برای بیان تعالیمشان از داستان سود جسته‌اند. قصه خاصیت ماندگاری دارد و در آن هر اتفاق لطیف و غیر ممکن، ممکن می‌شود. از طرفی، بخش نقاد ذهن شما آن را نقد نمی‌کند و می‌پذیرد. مولانا هم با قصه‌گویی، بخش نقاد ذهن ما را دور می‌زند.

این مولوی پژوه در شرح این موضوع بیان می‌کند: عقل جزوی، عقل متعارفی است که به طور معمول مردم از آن برخوردارند. این عقل معمولاً در سیطره نفس اماره است؛ خودخواه و خودپسند است. این عقل در برابر عقل کل که متعلق به خداوند و پیغمبر و انبیاست، قرار می‌گیرد. به تصور من فناوری و پیشرفت

دانش، قالب مردم را

به سمت عقل‌گرایی

سوق داده است تا هر

چیزی را با ترازوی

خرد بسنجند و همین

باعث می‌شود، مبانی

ایمانی و عاطفی برای

جذب شدن به حقیقت

درون ما که در باور دین

ما و تمام ادیان هست

را زیر سؤال ببرد. عقل

جزوی، نقدکننده تمام

حقایق هستی است.

بنابراین بزرگان علم و دین، برای رشد این عقل، چاره‌ای جز این ندارند که بیان معانی و معارف الهی را در قالب قصه‌ها و تمثیل‌ها، تفهیم و تزریق کنند. در نتیجه آرام‌آرام از این عقل جزوی، زنگارزدایی می‌شود، رشد می‌کند، منور می‌شود و پذیرشش بالا می‌رود.

● ایمان، جغرافیا و تاریخ در توضیحات قرآنی

عبقری در ادامه درباره شیوه نگارش کتاب شش جلدی «شرح مثنوی معنوی؛ با نگاهی تطبیقی به مبانی عرفان نظری» که ۳۰سال برای نگاشتن آن زمان گذاشته می‌گوید:

ما در این کتاب، بیت به بیت مثنوی معنوی را با روان‌ترین، ساده‌ترین و در عین حال جامع‌ترین کلمات شرح داده‌ایم. واژه‌های مجهوز را که امروز کاربردی ندارند معنی کرده و اگر در بیتی اشاره‌ای به قومی خاص شده، آن قوم را در پانویشت، معرفی کرده‌ایم.

او ادامه می‌دهد: هر جا در ابیات، اشاره قرآنی یا اشاره به اخبار و احادیث بوده، سعی کرده‌ایم ارتباط معنای بیت با اشاره مورد نظر را خیلی کوتاه اما دقیق در پانویشت‌ها توضیح دهیم و حتی درباره اینکه چرا مولانا از این آیه استفاده کرده را به صورت موجز نوشته‌ایم تا خوانندگان از مراجعه به منابع متعدد معاف شوند.

به گفته عبقری، بهره‌اش در زمینه مراجعات قرآنی، نه فقط از کتاب‌های مراجع قدیمی قصص قرآنی بلکه از مجموعه کتاب چهارجلدی «بررسی تاریخی قصص قرآن» نوشته محمد بیومی مهران استاد تاریخ دانشگاه اسکندریه مصر بوده است. کتابی که داستان‌های قرآن را به شکل تاریخی بررسی می‌کند و همین موضوع باعث شده در پانویشت‌ها و توضیحات آیات قرآنی در شرح مثنوی معنوی، نگاه ایمانی، جغرافیایی و تاریخی آیات در کنار هم قرار بگیرد.

● شرح مثنوی معنوی ضروری برای جوانان عبقری خواندن «شرح مثنوی معنوی؛ با نگاهی تطبیقی به مبانی عرفان نظری» را برای جوانان بسیار ضروری می‌داند و می‌گوید: جوانان سرمایه کشور هستند و همه مشتاقیم آن‌ها را باورهای ایمانی خوب و سالمی برخوردار شوند. بدون شک، تدین و ایمان سالم، پشتوانه لازم

برای زندگی پر فراز و نشیب امروزه است. مولانا مراتب و اشارات قرآنی و احادیث را در مثنوی بسیار به کار برده است. جوانان هم به دلیل تجربه کم و شوق و ذوق فراوان، ذهنشان تمایل دارد هر چیزی را با ترازوی عقل بسنجند. به همین دلیل سعی کرده‌ام در این شرح، در کنار ادله و براهینی که مولانا با آن‌ها سعی در نفوذ به احساسات دارد، به شکلی قانونمند از مبانی عرفان نظری استفاده بکنم تا در ذهن جوانی که این اثر را مطالعه می‌کند، هیچ ابهامی پیش نیاید. درواقع

ما مبانی عرفان نظری را در کنار تمام قصه‌ها بیان می‌کنیم. یعنی می‌گوییم همان‌طور که علم فیزیک و شیمی قوانینی دارد، عرفان هم قوانین خودش را دارد.

این مباحث را در یکی از جلد‌های کتاب شرح مثنوی به صورت جداگانه آورده است که به گفته خودش به مثابه درسی فهم شدنی برای غیرمتخصصان ادبیات و عرفان است. او می‌گوید: وقتی مولانا در بیتی به آیه شق‌القمر اشاره کرده، ما این آیه را توضیح می‌دهیم و می‌گوییم این آیه در ارتباط با

«هایلایت» را به تولید این فیلم سینمایی ترغیب کند، احتمالاً همان پیرنگ اصلی قصه است که به نحوی شجاعانه طراحی شده و در پرده اول فیلم، مخاطب را جذب می‌کند. داستان با یک تصادف رانندگی آغاز می‌شود که باعث آسیب‌دیدگی شدید زن و مرد سرنشین آن اتومبیل شده. این در حالی

است که یکی از سرنشینان مردی متاهل و دیگری زنی است که نامزد دارد. بر ملا شدن رابطه این دو نفر در بیمارستان شوک اصلی «هایلایت» به مخاطب و قله دراماتیکی است که در ادامه این فیلم هرگز تکرار نمی‌شود. در واقع، روشن شدن خیانت این زن و مرد و آشنایی همسر مرد و نامزد دختر که در دقایق ابتدایی

سراشیبی یک روایت

نگاهی به فیلم «هایلایت» که به اکران آنلاین درآمده است

محمد عبترسوز

زندگی با سینما

اصغر نیعمی نویسنده و کارگردانی است که عموماً با سسوزه‌های خاص و ملتهب آثارش نزد علاقه‌مندان به سینما شناخته می‌شود. او که نوشتن فیلم‌نامه فیلم جنجالی «زندگی خصوصی» را در کارنامه دارد، پس از فیلم نسبتاً ناموفق «سایه‌های موزی»، با آخرین اثرش «هایلایت» پا به سوی‌وششمین جشنواره فیلم فجر گذاشت که این فیلم بدون کسب حتی یک نامزدی به کار خود در این رویداد سینمایی پایان داد. سازندگان این فیلم که با توجه به ترکیب بازیگرانش به نظر نمی‌رسید شانسسی برای فروش مناسب در گیشه داشته باشد، سرانجام پس از گذشت بیش از دو سال از زمان معمول اکران فیلم‌های جشنواره،